

tekniske Regler vil kunne danne Forbilledet ved Gennemførelsen af lignende Reguleringer andetsteds.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om den private Vaabenfabrikation indeholder Artikel 8, 5. Stk., kun det rent foreløbige Skridt, at det overdrages til Raadet at stille Forslag om, hvorledes de dermed forbundne uheldige Virkninger kan undgaas. Forbundspagten udtaler sig altsaa ikke i Princippet mod enhver Fremstilling af Vaaben og Krigsammunition ved privat Foranstaltning, ihvorvel dette Forhold af mange har været anset som en af de væsentligst medvirkende Aarsager til internationale Ophidselsesforsøg, og det fra fredsretlig Side har været fremhævet som et af de vigtigste Punkter, at saadan privat Fremstilling blev helt forbudt. Det tør sikkert hævdes, at det i Artikel 8, 5 Stk., fremhævede Hensyn til, at visse Stater ikke er i Stand til selv at fremstille de Krigsmidler, som er nødvendige for deres Sikkerhed, vil kunne afhjælpes paa anden Maade end ved disse Krigsmidlers Fremstilling ad privat Vej.

12. Forbundspagten og Neutralitetsspørgsmaalet.

Det er ikke ganske korrekt, naar det fra forskellige Sider er blevet hævdet at Forbundspagten ophæver Nationalitetsbegrebet i dets hævdvundne Skikkelse. Som allerede ovenfor berørt forbyder Forbundspagten ingenlunde Krigsførelse mellem Forbundets enkelte Medlemmer, naar blot de fastsatte Frister er overholdt og der ikke foreligger de i Pagten specificerede, ganske særlige Situationer. Under saadanne Krige mellem de enkelte Stater vil ogsaa i Fremtiden Neutralitetsretten være gældende som hidtil. Forbundspagten medfører paa ingen Maade, at Haagerkonventionerne af 18. Oktober 1907, Nr. 5, om neutrale Magters og Personers Rettigheder i Tilfælde af Krig til Lands, og Nr. 13, om neutrale Magters Rettigheder og Pligter under Søkrige, bortfalder.

Anderledes stiller Sagen sig derimod, naar den i Forbundspagten's Artikel 16 omhandlede Tvangsfuldbyrdelse finder Sted. I saa Fald maa det erkendes, at det enkelte Forbundsmedlem ikke kan bevare en Retsstilling, der vil kunne betegnes med Ordet „Neutralitet“ i den Forstand, hvori dette Ord hidtil er blevet benyttet. Allerede den ubetingede Forpligtelse til at deltage i Anvendelsen af de økonomiske Tvangsmidler vilde være uforenelig med en saadan Neutralitet, og det maa derfor sikkert ogsaa hævdes, at den Særstilling, som Schweiz har opnaaet i Fredstraktaten af 28. Juni 1919, Artikel 435, der anerkender Schweiz' permanente Neutralitet i Henhold til Neutralitetsakten af 20. November 1815, ikke er ensbetydende med en virkelig Neutralitet i moderne Forstand, idet Schweiz derved kun er blevet fritaget for Deltagelse i de militære Tvangsmidler og Forpligtelse til at indrømme Passage, men ikke for Deltagelse i de økonomiske Tvangsmidler. For de andre Staters Vedkommende er det imidlertid endnu mere klart, at Stillingen som neutral i dette Ords hidtidige Betydning i Tilfælde af Tvangsfuldbyrdelse ifølge Artikel 16 er uforenelig med at være Medlem af Forbundet.

Det er derfor ogsaa paa dette Punkt, at der frembyder sig de største Betæneligheder for et mindre Lands Tilslutning til Forbundet. Man har ganske vist hævdet, at en Stat, som ønsker at faa Andel i de i Forbundspagten hjemlede Goder, ogsaa maa tage sin Andel af de dermed forbundne Byrder. Man har endvidere gjort gældende, at det i og for sig er enhver Stats moralske Pligt at være behjælpelig med at modarbejde Retsbrud, og at Neutralitet derfor ikke er noget holdbart Standpunkt ud fra moralske og retlige Synspunkter. Disse Betragtninger bunder imidlertid i en Sammenblanding af de Grundsætninger, der i saa Henseende bør gælde for de enkelte Individier og for Staterne, idet sidstnævnte, ogsaa naar et Retsbrud foreligger fuldt konstateret eller anerkendt, er stillet overfor et dobbelt Hensyn, nemlig paa den ene Side Rettens Haandhævelse og paa den anden Side Hensynet til Statens egne Borgere, d. v. s. Hensynet til, hvorvidt det under de foreliggende Omstændigheder vil være formaalstjenligt eller overhovedet muligt at bidrage til Rettens Haandhævelse uden samtidig at udsætte sine egne Borgere for Tab og Ødelæggelser, som slet ikke staar i noget rimeligt Forhold til de Bidrag, den paagældende Stat vil kunne yde i Retshaandhævelsens Tjeneste. Dertil kommer, at det i talrige Tilfælde vil være tvivlsomt, for ikke at sige umuligt, at afgøre, hvem af de to tvistende Parter, der har Retten paa sin Side, og det er netop ud af saadanne Situationer, at det moderne